

ALENA PROKOPOVÁ / 6. 4. 2016

Nikdy nejsme sami

Nový film Petra Václava přichází do našich kin ověnčený úspěchem na letošním Berlinale. Do filmografie ceněného scenáristy a režiséra vnáší nový, temně humorný tón.

Česká veřejnost si musí začít zvykat na to, že prvními diváky domácích snímků jsou návštěvníci zahraničních festivalů. Po *Rodinném filmu*, který do české premiéry vstoupil ověnčený úspěchy z festivalů v San Sebastiánu a Tokiu, nyní do kin přicházejí tři snímky otestované na letošním Berlinale. Po dramatu *Já, Olga Hepnarová*, které se promítalo v berlínské sekci Panorama, a před snímkem *Ani ve snu!*, zařazeným do sekce filmů pro mládež Generation 14+, má premiéru tragikomedie Petra Václava *Nikdy nejsme sami*. Tu dramaturgie prestižního berlínského festivalu vybrala do sekce Forum zaměřené na progresivní kinematografii, odkud si odnesla diváckou cenu čtenářů deníku Tagesspiegel. Toto ocenění je pozoruhodné i proto, že dosavadní Václavova díla, jakkoli umělecky zajímavá a odborníky ceněná, nepatřila k vysloveně diváckým projektům.

Předchozí film Petra Václava, drama romské matky *Cesta ven*, sice proniklo na prominentní MFF v Cannes a získalo České lvy a Ceny české filmové kritiky za nejlepší film a scénář, ocenění u domácího publika se mu však nedostalo. Během premiérového víkendu v květnu 2014 na *Cestu ven* přišlo jen 845 českých diváků. Celkovou návštěvnost měl film kolem 5000 diváků. Nevýrazný ohlas měly v našich kinech i předchozí Václavovy filmy – romské drama *Marian* (1996) a psychologický příběh *Paralelní světy* (2001).

Film *Nikdy nejsme sami* je jakýmsi pomyslným propojením témat prvních dvou Václavových celovečerních projektů: znovu se dotýká žhavé romské otázky – a znovu se vrací k vyprázdněným partnerským vztahům prostřednictvím herců Lenky Vlasákové a Karla Rodena. Místo dvojice pražských intelektuálů z *Paralelních světů*, jejichž

problémy byly poněkud salónní, však Petr Václav nyní jako scenárista a režisér nabízí pohled do soukromého pekla sociálních outsiderů živořících v příhraniční obci. Karel Roden ve filmu *Nikdy nejsme sami* ztvárnil nezaměstnaného hypochondra, který agresivním bolestíinstvím terorizuje své dva syny i nešťastnou manželku. Ta provozuje místní prodejnu a v podání Lenky Vlasákové ztělesňuje nenaplněné ženství, které hledá zoufalé ukojení v extrému. Zamiluje se totiž do romského vyhazovače z místního bordelu (Zdeněk Godla), kde si začne jako svérázná česká „kráska dne“ posléze přivydělávat.

Další protagonistkou vyprávění je mladá romská striptérka (kterou hraje Václavův objev Klaudia Dudová, jež získala za *Cestu ven* Českého lva za nejlepší ženský herecký výkon). Tu marně miluje zmíněný vyhazovač. Kolekci postav doplňuje paranoidní pracovník vězeňské správy (Miroslav Hanuš), který pracuje v místní věznici.

Vězením je ovšem celý vypravěčský prostor, v němž vedle dospělých bloudí i jejich děti (trojici malých představitelů objevil režisér v dětských domovech). Právě v dětech nachází Petr Václav pravdivost (a snad i naději) v okamžiku, kdy dospělí podléhají vlastním posedlostem. Mezi ty patří masochistická touha být pasivní obětí svého okolí i doby – i neschopnost základního morálního soudu. Každá z postav je nějakým způsobem provinilá, protože i svou lhostejností a nečinností přispívá k temné podobě ducha naší doby.

„Člověk není nikdy sám sebou. Nemá svůj pevný, jediný, pro vždy daný charakter, navždy dané názory a záliby. Žije skrze toho druhého naproti. Pro něj, proti němu, v adoraci, v lásce nebo v nenávisti,“ vysvětluje režisér. „Nikdo není nikdy sám, byť se může cítit stokrát opuštěn.“

Osmačtyřicetiletý tvůrce, který posledních deset let žije ve Francii, skládá „jeden velký příběh naší nesamostatnosti“ jako mozaiku lidských osudů, ve které se ze sociálních problémů rodí absurdní humor.

Na vzniku filmu se podíleli Václavovi dlouholetí spolupracovníci – zvukař Daniel Němec, střihač Florent Mangeot a kostýmní návrhářka Tereza Kučerová. Kameraman Štěpán Kučera tentokrát využil příležitosti střídat barevný a černobílý materiál. Projekt vznikl v koprodukcii s francouzskou společností Cinéma Defacto, Českou televizí a společností i/o post. Producentem snímku je Jan Macola ze společnosti Mimesis Film,

který se vedle *Cesty ven* podílel i na Václavově dokumentu o hudebním skladateli Josefu Myslivečkovi *Zpověď zapomenutého* a na režisérově sociální road-movie *Skokan*, který se nyní nachází ve fázi postprodukce.

Nikdy nejsme sami (Česká republika – Francie 2016), scénář a režie: Petr Václav, kamera: Štěpán Kučera, střih: Florent Mangeot, hrají: Karel Roden, Lenka Vlasáková, Klaudia Dudová, Zdeněk Godla, Miroslav Hanuš ad. Mimesis Film, 105 min. Premiéra: 7. 4. 2016.